

ZELENA JAVNA NABAVA (ZeJN)

Zelena javna nabava (ZeJN) je instrument održive proizvodnje i potrošnje kojim se potiče nabava zelenih proizvoda i usluga.

ZeJN je definirana kao postupak kojim naručitelji nabavljaju robu, radove i usluge definiranim mjerilima koji sadrže ključne pritiske na okoliš, a odnose se na potrošnju resursa i energije, učinak na bioraznolikost i eutrofikaciju, toksičnost, emisiju onečišćujućih tvari, stakleničkih plinova i CO₂ te nastajanje otpada na mjestu nastanka.

Glavno je obilježje "zelenih" proizvoda i usluga da oni tijekom životnog ciklus imaju manji okolišni otisak od onih proizvoda koje bi inače nabavljali.

ZeJN je namijenjena obveznicima javne nabave prema Zakonu o javnoj nabavi, a može služiti i kao poticaj za privatni sektor u Hrvatskoj da u svoje poslovanje uvedu praksu ZeJN. Strateškim korištenjem ovog instrumenta čuvamo okoliš i štedimo resurse, a istovremeno potičemo rast i razvoj zelenog gospodarstva.

ZeJN ima niz koristi:

Za javnu upravu

- dugoročno smanjenje troškova poslovanja

Za gospodarstvo:

- prijelaz na kružno i niskougljično gospodarstvo
- potaknut će razvoj zelenih tehnologija i proizvoda
- potaknut će razvoj zelenog tržišta u Hrvatskoj
- razvoj i primjena eko-inovacija
- prilagodba gospodarstvenika za zahtjevno zajedničko tržište Europske unije

Za okoliš i zdravlje:

- smanjenje potrošnje resursa (šume, vode, energije..) i kemikalija, onečišćujućih tvari, smanjenje emisije stakleničkih plinova i CO₂ i nastanka otpada
- smanjenje onečišćenja okoliša
- dobrobit za zdravlje čovjeka i prirode

ZeJN je također efektivan politički instrument kojim tijela javne vlasti mogu demonstrirati svoju predanost okolišnim i klimatskim ciljevima, smanjenju nastanka otpada, rastu i razvoju zelenog gospodarstva te zaštititi životne sredine i zdravlja svojih građana.

Mjerila za ZeJN

Mjerila za ZeJN su stručno-tehnički pokazatelji utjecaja na okoliš kroz životni vijek određenih skupina proizvoda i usluga. Mjerila za ZeJN su primarno razvijena za one skupine proizvoda i usluga koje se značajno nabavljaju u postupcima javne nabave te samim time imaju veliki utjecaj na okoliš.

Europska komisija u suradnji sa Zajedničkim istraživačkim centrom („Joint research center“, JRC) i s predstavnicima država članica stalno radi na razvijanju i ažuriranju zelenih mjerila za ZeJN. Ona su osmišljena kako bi se mogla izravno uključiti u dokumentaciju za nadmetanje i sadrže informacije o metodama provjere.

Postupak razvoja zajedničkih mjerila EU u skladu sa novim smjericama EK i Europskog zelenog plana (European green deal) sve je više usmjeren ka kružnim zahtjevima i u velikoj mjeri slijedi strukturu razvoja mjerila za znak zaštite okoliša EU Ecolabel, (obzirom da su potonja njihov sastavni dio).

Tako je kružna javna nabava pristup u ozelenjivanju javne nabave koji prepoznaje ulogu koju javna tijela mogu imati u pružanju podrške u prijelazu na kružno i niskougljično gospodarstvo. Pri tome se nastoji pridonijeti kruženju energije i materijala unutar lanaca opskrbe, uz istovremeno minimiziranje, a u najboljem slučaju izbjegavanje negativnih učinaka na okoliš i izbjegavanje stvaranja otpada tijekom cijelog životnog ciklusa.

Do sad su razvijena mjerila za 20 skupina proizvoda i usluga, a dostupna su na hrvatskom jeziku na **nacionalnoj mrežnoj stranici za ZeJN**: <http://www.zelenanabava.hr/mjerila> te na mrežnoj stranici Opće uprave za okoliš Europske komisije: http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

Mjerila definirana za svaku skupinu proizvoda sadrže ključne pritiske na okoliš:

- potrošnja resursa i energije,
- učinak na bioraznolikost,
- toksičnost,
- emisiju onečišćujućih tvari, stakleničkih plinova i CO₂,
- te nastajanje otpada na mjestu nastanka

S obzirom na novu klimatsku ambiciju u Europskom zelenom planu (2019.) i novom Akcijskom planu za kružno gospodarstvo (2020.) Europska komisija se obvezala u 2021. godini uspostaviti obveznu primjenu mjerila zelene javne nabave i ciljeve koji se žele postići.

Promidžba i sve informacije o ZeJN dostupne su na nacionalnoj mrežnoj stranici za ZeJN: <http://www.zelenanabava.hr/>

**ZELENA JAVNA NABAVA POTIČE RAZVOJ I
PROIZVODNJU ZELENIH PROIZVODA TE KRUŽNO I
NISKOUGLJIČNO GOSPODARSTVO!**

